

PROTOCOLUL ȘEDINȚEI ASOCIAȚIEI CHIRURGILOR "NICOLAE ANESTIADI" DIN REPUBLICA MOLDOVA DIN 28.10.2016

Prezidium: Acad. Gh.Ghidirim, Prof. E.Guțu

Ședință în memoria profesorului Evstafie Cicală (70 ani de la naștere)

“Evstafie Cicală – personalitate notorie a chirurgiei basarabene”

Profesorul Evstafie Cicală (1946-2003)

Deseori autentica valoare și justa apreciere a meritelor unei persoane sunt recunoscute cu desăvârșire doar după trecerea în neființă a acesteia. Sensul vieții constă în schițarea continuă a anumitor scopuri, iar frumusețea vieții – în modalitatea de a realiza aceste obiective. Respectivul expunerii, adânc pătrunzătoare, se potrivesc pe deplin modului de viață a renumitului savant, iscusitului chirurg și ilustrului pedagog – Evstafie Terentie Cicală.

S-a născut la 12 octombrie 1946, într-o familie de agricultori, în satul Jora de Jos, raionul Orhei. Studiile generale sunt perfectate la școala medie nr.1 din Orhei. Setea nemărginită de cunoștințe, dragostea de carte și tendința de a fi la curent cu totul ce este nou, precum și atitudinea sânguincioasă l-au evidențiat chiar de pe băncile școlii. Educația părintească urmată de cea a dascălilor din pereții școlii și-au lăsat amprenta asupra abilității de a putea selecta miezul, esențialul din volumul nemărginit de informație recepționată. Această calitate îl va însoți ulterior pe parcursul întregii sale vieți.

Visul de a deveni medic s-a născut din frageda copilărie. După absolvirea școlii cu mențiune urmează susținerea examenului de admitere și înmatricularea la Institutul de Stat de Medicină din

Chișinău, facultatea Medicină Generală. Pasiunea de cunoștințe noi se manifestă în orice ipostază a activității sale prodigioase. Studentul Evstafie Cicală este remarcat din start prin nepotolita dorință de a absorbi cu lăcomie toată materia relevantă de cadrul didactic de la facultate. Nici o disciplină nu era considerată secundară; toate obiectele fiind importante și toate fiind studiate minuțios. Atașamentul său față de chirurgie este exteriorizat din primii ani de studenție, pe când efectua gărzi de noapte în cadrul serviciilor chirurgicale, asistând la intervenții și monitorizând el însuși cu mare prudență orice manipulare și gest de tehnică operatorie. Acest entuziasm va contribui în viitorul apropiat la formarea sa foarte rapidă ca chirurg autonom.

Evstafie Cicală absolveste, din nou cu mențiune, Institutul de Stat de Medicină din Chișinău în 1969. În mod firesc, urmează internatura pe specialitatea Chirurgie, desfășurată în condițiile spitalului orașănesc din Tiraspol. Pe parcursul internaturii a însușit multiple tehnici operatorii, printre care apendicectomia, hernioplastia, flebectomia, colecistectomia, rezecția gastrică, aplicarea suturilor pe cord, toracotomia și multe altele; manifestându-se ca un medic-chirurg iscusit. Ulterior, pe parcursul a trei ani (1970-1973) activează ca chirurg la spitalul

central raional Telenеști. Grație atitudinii responsabile și profesionalismului înalt peste doar un an de activitate Evstafie Cicală este numit în funcție de șef de secție. Impactul clinic s-a făcut resimțit imediat, prin implementarea noilor tehnici și procedee chirurgicale contemporane ce au contribuit simțitor la ascensiunea prestigiului serviciului chirurgical în spital. Stima rapid cîștigată atât printre colegi, cît și printre bolnavi vine ca dovadă a sincerității, colegialității și profesionalismului tînărului, dar ambițiosului specialist.

Activitatea clinică perpetuă nu i-a suprimat tendința spre perfecțiune și cucerirea noilor tărîmuri. Astfel, între anii 1973 și 1975 înflăcărutul chirurg E.Cicală își continuă munca în cadrul ordinaturii clinice pe Chirurgie. În această perioadă își i-a amploye activitatea sa științifică, prin cercetare în domeniul viitoarei teze de doctor în științe medicale. Rezultatele insistentei îndeletniciri științifice sunt reflectate în multiplele rezumate și articole publicate în culegeri tematice și reviste de specialitate.

După ordinatură, pe parcursul anilor 1975-1978, E.Cicală

activează ca medic-chirurg în Spitalul Clinic Municipal nr.2 din Chișinău, în postura de șef de secție. Dumnealui continuă să combine fructuos activitatea clinică cu cea de cercetător științific, fiind preocupat de chirurgia vasculară. Activitatea clinică a chirurgului E.Cicală în cadrul Spitalului Clinic Municipal nr.2 a fost una recunoscută și inconfundabilă. Doctorul Cicală se evidențiază printr-un potențial enorm și o capacitate de muncă deosebită, efectuând lunar pînă la 25 de gărzi și fiind antrenat în majoritatea operațiilor de complexitate majoră. Roada activității științifice o constituie susținerea în orașul Iaroslav (Rusia) a tezei de doctor în științe medicale, cu titlul: "Dereglările microcirculației și posibilitatea corecției acesteia în obliterările cronice ale arterelor periferice" (1983). Propria invenție ce a stat la baza acestei lucrări prevedea o abordare alternativă în tratamentul ischemiei cronice a extremităților inferioare, fiind recunoscută și aplicată pe larg în practica medicală nu doar în Republica Moldova, dar și departe peste hotarele ei, purtându-i numele – "metoda Bătă-Cicală".

Profesorul E.Cicală în plină activitate chirurgicală

Din anul 1978 chirurgul E.Cicală își leagă activitatea sa cu Institutul, actualmente – Universitatea de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu", pășind ferm de la asistent universitar (1978-1993) spre profesor universitar (1993-1995), iar din 1995 – șef de Catedră chirurgie generală. Îndată după susținerea tezei de doctor în medicină E.Cicală lucrează intens asupra tezei de doctor habilitat în științe medicale. Ultima va fi intitulată: "Tactica chirurgicală în hemoragiile gastro-intestinale din ulcerele cronice în condițiile aviației sanitare și starea reactivității organismului", fiind susținută în anul 1992. Necesită menționare faptul, că lotul de bolnavi a fost colectat pe linia aviației sanitare, precum și din clinicile municipiului Chișinău. Această muncă rodnică cu implicare și dăruire personală își are rezervată o filă specială în biografia sa. Capacitatea enormă de muncă, rezistența în fața provocărilor cotidiene și autodisciplinarea severă nu au rămas neobservate de mediul medical. Evstafie Cicală acorda asistență chirurgicală urgentă pe linia aviației sanitare pacienților cu hemoragii gastro-intestinale din întreaga Republică. Din relatările colegilor de breaslă se întîmplă să fie solicitat noaptea într-o instituție medicală raională pentru a efectua o rezecție gastrică pe fundal de hemoragie, iar în drumul spre casă să mai opereze încă prin două-trei spitale raionale, salvînd încă două-trei vieți omenești. În dimineața zilei următoare doctorul E.Cicală se implica activ în activitatea

chirurgicală, plin de energie, de parcă s-ar fi odihnit toată noaptea. Acest ritm de invidiat s-a menținut pe parcursul întregii vieți. E.Cicală s-a consacrat specialității alese, Domnia sa a trăit prin chirurgie.

Susținerea tezei de doctor habilitat în științe medicale la Moscova încoronează importantul succes științifico-practic bazat pe un material clinic enorm și dedicare personală. Clasificarea intensității hemoragiilor gastro-intestinale de origine ulceroasă propusă de către E.Cicală este publicată în revista "Khirurgia" (Moscova), fiind considerată în tactica curativă la respectivii pacienți. Activitatea sa științifică nu se limitează la susținerea tezei de doctor habilitat. Fără a-și lua răgaz profesorul Evstafie Cicală se încadrează activ în lucrul științific cu doctoranzii. Rezultatul nu se lasă așteptat. Peste doar trei ani susține cu succes teza de doctor în științe medicale primul său doctorand. În următorii cinci ani alți trei tineri cercetători susțin tezele de doctor în științe medicale sub egida conducătorului științific – Profesorul E.Cicală. Numeroasele publicații cu caracter științifico-didactic, peste 150 la număr, atrăgeau atenția unui număr mare de cercetători științifici din țară și de peste hotare. Drept recunoaștere a contribuțiilor sale substanțiale în dezvoltarea asistenței chirurgicale profesorul E.Cicală este ales în calitate de președinte al Asociației Chirurgilor "N.Anestiadi" din Moldova (1993-1997), membru al Societății Hepatologilor,

Asociației Angiochirurgilor din Federația Rusă și al Societății Române de Flebologie.

Activitatea sa didactică este desfașurată cu mare devotament și o atașare deplină. Cursurile ținute de către profesorul E.Cicală se evidențiau printr-un conținut amplu și actual – fapt remarcat de întreaga comunitate a studenților-medici. Măiestria Dumnealui de a reflecta și a evidenția esențialul din fiecare temă a menținut mereu arhiplin auditoriul în timpul prelegerii de chirurgie generală. Profesorul Cicală pledează pentru studierea semioticii chirurgicale – știința despre simptomele și sindroamele patologiilor chirurgicale. Drept urmare Catedra, condusă de dânsul își schimbă denumirea în Catedra chirurgie generală și semiologie chirurgicală, iar în anul 1999 bibliotecile Universitare se îmbogățesc cu un manual pentru studenți și rezidenți “Semiologie chirurgicală” sub redacția profesorului E.Cicală.

În activitatea sa clinică profesorul Evstafie Cicală a pledat mereu pentru implementarea noilor metode de diagnostic și tratament. Din inițiativa acestuia în cadrul Spitalului Clinic Municipal nr.1 din Chișinău au fost reprofilete 10 paturi pentru pacienții cu patologii vasculare. Este cunoscut aportul Domniei sale în dezvoltarea chirurgiei celioscopice, prin susținerea tinerilor specialiști dar și implicare personală nemijlocită. Bunăoară, în clinica condusă de profesorul E.Cicală pentru prima dată în republică a fost efectuată rezecția de colon pe cale

laparoscopică. Profesorul Cicală a fost adeptul lărgirii spectrului de intervenții chirurgicale pe cale celioscopică, precum cura herniilor hiatale, apendicectomia, suturarea ulcerului gastric perforat, tratamentul varicocelului etc. Multe dintre ideile sale au devenit astăzi realitate.

Una dintre ideile pentru care a optat activ a fost intenția de formare a Clinicelor Universitare. A fost doar una dintre multiplele. Spre marele regret a întregii societăți medicale autohtone nu toate au ajuns să se realizeze. S-a stins prematur...

Răbdarea, modestia, curajul, dragostea pentru bolnavi, modul deosebit de a gândi, condiția profesională și ținuta sa impecabilă au rămas în memoria colegilor și discipolilor săi. Măestria acestui mare chirurg – Evstafie Cicală, ascundea un dar al naturii, dar și multă muncă, meditație, îndoieli, suferință și mai ales renunțări.

Chirurgul E.Cicală a fost mai mult decât un operator iscusit, pentru că se manifesta și în calitate de clinician, cu o mare putere de gândire. Creierul și mâna lui formau o adevărată unitate funcțională, erau într-o armonie perfectă. “Chirurgia nu tolerează mediocritatea” – nu obosea să repete profesorul E.Cicală. Calitățile pe care le întrunea și modul deosebit de a judeca cazurile clinice l-au înzestrat cu aura de chirurg faimos. Exact așa a rămas în memoria noastră și astăzi!

Colectivul Catedrei chirurgie generală-semiologie nr.3